

UV 2/2005

EU:n federalistit haluavat ”syventää” poliittista integraatiota. Se merkitsee lisää liittovaltiota.

Perustuslain mukaan unionilla on oikeus säätää jäsenmaiden toimeenpantavaksi *eurooppalak*
eja , *euroopp*
apuitelakeja
ja
eurooppa-asetuksia
. Sitä kautta puolella miljardilla EU-kansalaisella on yhteiset ja ylikansalliset lait.

Lisää liittovaltiota halutaan myös rikos- ja siviilioikeuteen sekä sellaisiin oikeuskäytäntöihin, jotka ennen olivat jäsenmaiden toimivallassa (pilarissa III) ilman että unionilla on ollut niihin toimivaltaa.

Siinä tarkoituksessa on perustuslakiin kirjoitettu (osa I, artikla 42.1), että ”*unioni muodostaa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen*”
. Perustuslain III osassa artikloissa 257-277 on siitä hyvin yksityiskohtaisempia määräyksiä.

Näissä asioissa ovat Suomen oikeusoppineet olleet kannanottorajoitteisia. Ei ole ääneen mietitty, mitä merkitsee se, että Suomessa otetaan entistä suuremmassa määrin käyttöön meille vieraita oikeudellisia ja tuomioistuinkäytännön normeja. Kuitenkin lakien yleinen hyväksyttävyys (legitimiteetti) on kiinni siitä, kuinka oikeiksi kansalaiset kokevat kulloisenkin lainkäytön ja väkivaltakoneiston toiminnan. Oikeudenkäytön yhtenäistäminen tai tuomioiden vastavuoroinen tunnustaminen eivät takaa sitä, että säädöksissä otetaan riittävästi huomioon syytettyjen oikeudet tai tuomittujen oikeusturva.

Asiaan on kyllä kiinnitetty huomiota muualla.

Englannin parlamentin ylähuoneen raportissa varoitetaan siitä, että ”oikeus” on EU:ssa jäänyt ”turvallisuuden” jalkoihin. Varoitus on vakava, kun huolestumisen poliisivaltion uhkasta tuo esille USA:n terrorismin vastaisen taistelun parhaan eurooppalaisen liittolaismaan parlamentti.

Varoitetaan, että yhtäläinen kohtelu ei ole yhtäläinen, jos se koetaan kulttuurieroista johtuen eri maissa erilaiseksi.

Huolimatta siitä, että vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueesta on perustuslaissa monia määräyksiä, ne eivät anna riittävän selvää kuvaa siitä, missä kansallinen toimivalta päättyy ja missä unionin toimivalta alkaa. Epämääräisyyttä lisää europoliisien eli eräänlaisen euro-FBI:n toimivalta sekä yleisen eurosyyttäjän viran perustaminen.

Suomen näkökulmasta ongelmia saattaa syntyä myös erilaisten turvapaikka- ja maahanmuuttomääräysten yhtenäistämisestä.

Suomen hallitus on jo lupautunut osallistumaan kaikkiin niihin kustannuksiin, joita aiheutuu laittomien maahantulijoiden ja maassaolijoiden palauttamisesta. Se tuo meille maksuun monien vanhojen siirtomaavaltiojen ongelmat.

Saattaakseen EU:n komission lakialoitteen uudelleenharkintaan Suomen eduskunta tarvitsee itsensä lisäksi esimerkiksi Viron riigikogun ja seitsemän muun parlamentin yhteisrintaman. Vaikka kolmasosa parlamenteista katsoisi aloitteen loukkaavan toisijaisuusperiaatetta, komission ei tarvitse sitä muuttaa.